

Chemia techniczna organiczna – laboratorium

Wydział Chemiczny, Studia niestacjonarne

Ćwiczenie – C

OTRZYMYWANIE POLI(ALKOHOLU WINYLOWEGO)

Opracowała J. Wolska

Cel ćwiczenia:

Celem ćwiczenia jest otrzymanie poli(alkoholu winylowego) w wyniku reakcji deestryfikacji poli(octanu winylu).

Wstęp:

Poli(alkohol winylowy) (PVAL) należy do nielicznej grupy polimerów, które nie otrzymuje się w wyniku polimeryzacji jego monomeru, ponieważ alkohol winylowy jest związkiem nietrwałym, ulegającym przegrupowaniu do aldehydu octowego. Otrzymywanie poli(alkoholu winylowego) prowadzi się w sposób pośredni poprzez hydrolizę poli(octanu winylu) (PVA). Zasadniczą cechą odróżniającą PVAL od większości polimerów, jest jego rozpuszczalność w wodzie, z której może być wytrącony za pomocą niższych alkoholi. PVAL rozpuszcza się również w wyższych alkoholach, natomiast nie rozpuszcza się w rozpuszczalnikach organicznych.

Materialy:

poli(octan winylu)	5 g
metanol	100 cm ³
wodorotlenek sodu, 1 M w metanolu	10 cm ³
boran sodu (boraks)	ok. 20 mg
jod w jodku potasu	kilka kropeł
kwas solny stężony	kilka kropeł

Wykonanie ćwiczenia:

Procedura:

W kolbie kulistej (pojemności 250 cm³) zaopatrzonej w chłodnicę zwrotną rozpuścić 5 g PVA w 100 cm³ metanolu w temperaturze wrzenia mieszaniny reakcyjnej (łaznia wodna). Po rozpuszczeniu, przy ciągłym mieszaniu wkropić za pomocą pipetki 10 cm³ 1 M roztworu NaOH w metanolu i ogrzewać jeszcze przez 15 minut. Masa reakcyjna żeluje i przechodzi w zawiesinę powstałego PVAL w metanolu. Wytrącony osad (1) odsączyć na sączku z bibuły, przemywając osad metanolem. Próbkę produktu (2) do analizy pobrać na osobny sączek i nadal przemywać do odmycia nadmiaru zasady (odczyn obojętny wobec papierka

uniwersalnego). Osad 1 i 2 przełożyć na osobne szalki (podpisane 1 i 2) i wstawić do suszarki (70°C) na 15 minut. Zważyć oba wysuszone części produktu.

Identyfikacja powstałego produktu:

Suchy produkt (ta część która była odmywana do odczynu obojętnego) (ok. 0,02 g.) rozpuścić w wodzie (ok. 5 cm³) i do tego roztworu dodać kilka kropeł (2-3 krople) roztworu jodu w jodku potasu, rozcieńczyć wodą do uzyskania bladożółtego zabarwienia (do objętości ok. 25 cm³). Do 5 cm³ tego bladożółtego roztworu dodać ok. 20 mg boranu sodu (boraksu) i kilka kropeł stężonego kwasu solnego. Zabarwienie roztworu ma kolor niebiesko-zielony, co świadczy o obecności PVAL.

Uwaga: W przypadku słabego zabarwienia dodać jeszcze trochę boranu sodu.

W sprawozdaniu należy zamieścić reakcję deestryfikacji PVA i wynik obliczenia wydajności reakcji z masy produktu.

Literatura:

1. W. Szlezynger „Tworzywa sztuczne. Tom2” Oficyna Wydawnicza Politechniki Rzeszowskiej, 1996, Rzeszów.
2. J. Pilichowski, A. Puszyński „Technologia tworzyw sztucznych”, WNT, 1998, Warszawa.
3. Praca zbiorowa pod redakcją Z. Floriańczyka „Chemia polimerów. Tom I” Oficyna Wydawnicza Politechniki Warszawskiej, 1997, Warszawa.
4. Instrukcja „Deestryfikacja poli(octanu winylu)”, G. Poźniak.
5. Instrukcja „otrzymywanie poli(alkoholu winylowego)”, wg D. Jermakowicz-Bartkowiak.